

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

7. Międzynarodowy Festiwal — Muzyki
Europy — Środkowo — Wschodniej

eufonie

Poświęty i powidoki

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

Warszawa — 30 listopada 2025

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

30 listopada (niedziela) — 18.00

Filharmonia Narodowa

Sala Koncertowa

ul. Jasna 5

Warszawa

Honorowy patronat: Jego Ekscelencja Tomislav Vidošević,
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Republiki Chorwacji
w Rzeczypospolitej Polskiej

Program koncertu

Frano Parać (ur. 1948)

Dona nobis pacem

na chór mieszany

słowa: tekst liturgiczny

(1993)

Arvo Pärt (ur. 1935)

Fratres

wersja na wiolonczelę, smyczki

i instrumenty perkusyjne

(1977)

Salve Regina

wersja na chór mieszany,

smyczki i czeleste

słowa: antyfona maryjna

(2011)

Berislav Šipuš (ur. 1958)

Pasja (Pasija)

na solistów, narratora, chór

mieszany i zespół instrumentalny

libretto: Berislav Šipuš –

na podstawie fragmentów poezji

Vesny Krmpotić, Seada Alića,

Jurego Kaštelana, Antuna Branki

Šimića i Vlado Gotovaca

(2020)

Introit

Navještenje

Molitva

Osuda

Isus pada prvi put

Isus susreće majku

Šimun pomaže Isusu

Isus govori Šimunu

Veronika pruža rubac Isusu

Isus pada drugi put

Isus tješi žene Jeruzalema

Isus pada treći put. Svlačenje

Pribijanje na križ

Smrt na križu

Skidanje s križa

Grob

Wykonawcy:

**Chór i Orkiestra Radia
i Telewizji Chorwackiej**

Tomislav Fačini

dyrygent, dyrektor chóru

Monika Cerovčec

sopran

Martina Gojčeta Silić

mezzosopran

Roko Radovan

tenor

Marko Špehar

bas

Sreten Mokrović

narrator

Lana-Lucija Horvatić

wiolonczela

Fratres: Parać / Pärt / Šipuš

W muzyce nowej idea oryginalności i nieustannej zmienności zdaje się wybrzmiewać coraz słabiej wobec wyzwań, jakie przed wrażliwością współczesnych słuchaczy stawia audiosfera codzienności. W odpowiedzi na zgiełk dzisiejszego świata kompozytorzy coraz częściej poszukują muzycznych odcieni ciszy. Redukują środki wyrazu, sięgają po klarowne formy i niespieszną narrację. Powrót ku tradycji, sferze sacrum i duchowej głębi staje się naturalną przestrzenią tych poszukiwań, niezmiennie podsycając fascynację takimi nurtami, jak nowa prostota czy nowa duchowość, czego świadectwem jest chociażby twórczość Arvo Pärta (ur. 1935) i współczesnych chorwackich kompozytorów: Frano Paraća (ur. 1948) i Berislava Šipuš (ur. 1958).

Dona nobis pacem na chór mieszany a cappella (1993) Frano Paraća to utwór prześlągnięty lirycznym skupieniem i spokojem, w którym pobrzmiewają dalekie echa cerkiewnych śpiewów. Ascetyczną aurę brzmieniową kształtuje modalna organizacja materiału dźwiękowego. Na planie symetrycznej formy kompozytor buduje napięcie w sposób organiczny, poprzez stopniowe zmiany dynamiki i tempa prowadzące do punktu kulminacyjnego. Tytułowa prośba o pokój nabiera szczególnej wymowy, gdy weźmie się pod uwagę, że dzieło powstało w czasie walk o niepodległość Chorwacji. Dziś zawarte w tytule przesłanie wydaje się brzmieć równie donośnie, przekraczając granice czasu i miejsca.

Wrażenie zatrzymanego czasu obecne jest z kolei we *Fratres* Arvo Pärta – jednym z najbardziej rozpoznawalnych dzieł w dorobku kompozytora, istniejącym w wielu wersjach instrumentalnych, m.in. na wiolonczelę, orkiestrę smyczkową i perkusję (1995). Tytułowe *Fratres* (łac. bracia) może z jednej strony odsyłać do idei duchowej wspólnoty i dialogu, z drugiej – do jedności w różnorodności. Z tą myślą koresponduje wariacyjna forma, znaczone naprzemiennymi stanami stałości i zmienności, melodyczno-harmonicznej prostoty oraz rytmicznej ruchliwości. Dźwięki stają się tu narzędziem nie tyle narracji, co kontemplacji. Medytacyjny charakter kompozycja zawdzięcza m.in. stylowi tintinnabuli, inspirowanemu brzmieniem dzwonów.

Hymniczna powaga i majestat, a także niespieszna narracja – rozwijana na planie łuku – charakteryzują również Pärtowskie *Salve Regina*. Wersja utworu na chór mieszany, orkiestrę smyczkową i czeleść powstała w 2011 roku z okazji obchodów 150. rocznicy zjednoczenia Włoch. Miarowy puls kompozycji wyznaczają przez większość czasu kołysankowe metrum $\frac{3}{4}$ oraz regularna naprzemiennosc partii chóralskich i krótkich interludii instrumentalnych, następujących jakby w rytm oddechu – raz słownego, raz czysto muzycznego. Gdy partie instrumentalne wprowadzają przestrzeń i dystans, w chóralskich fragmentach napięcie narasta. Stopniowane głównie poprzez rozbudowywanie wokalnych harmonii, osiąga ono swoje apogeum na słowach *nobis post hoc exsilium ostende* („po tym wygnaniu nam okaż”).

W drugiej części koncertu zabrzmiała *Pasja* Berislava Šipuš na narratora, solistów, chór mieszany i zespół instrumentalny (2020). Utwór składa się z trzech części, z których każdą wypełniają kilkuminutowe ustępy odpowiadające kolejnym stacjom Drogi Krzyżowej. Obok postaci Chrystusa i Matki Boskiej pojawiają się tu także Weronika i Szymon z Cyreny. Oryginalne libretto autorstwa kompozytora oparte zostało na fragmentach tekstów chorwackich pisarzy, m.in. Jurego Kaštelana i Antuna Branki Šimića. Sens dzieła wykracza poza wymiar religijny, stając się głęboką humanistyczną refleksją nad ludzkim losem. Spektrum ekspresji rozciąga się od intymnego liryzmu po przejmujący dramatyzm, tworząc niezwykle sugestywny język muzyczny. W tej wielowymiarowej, polistylistycznej podróży spotykamy kantylenową partię solowej wiolonczeli, motoryczną i barwną partię perkusji, a także odcinki o quasi-sonorystycznym charakterze – wszystkie tworzą spójny dialog z semantyką poszczególnych fragmentów tekstu.

Orkiestra Symfoniczna Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT)

Jedna z najstarszych europejskich orkiestr radiowych założona przez Radio Zagrzeb w 1929 roku. Znana z promowania twórczości chorwackich kompozytorów, odgrywa istotną rolę na scenie muzycznej swojego kraju. Zespół regularnie bierze udział w najważniejszych festiwalach, takich jak Biennale Muzyki w Zagrzebiu i Letni Festiwal w Dubrowniku, a także organizuje koncerty abonamentowe w Sali Koncertowej Vatroslava Lisinskiego w Zagrzebiu, transmitowane w Trzecim Programie Chorwackiego Radia oraz Telewizji. Za swoją dyskografię orkiestra otrzymała prestiżowe chorwackie nagrody, w tym Judita, Orlando i kilka nagród Porin. Od sezonu 2022/2023 głównym dyrygentem zespołu jest Pascal Rophé.

Chór Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT)

Założony w 1941 roku Chór Chorwackiego Radia i Telewizji (HRT) rozpoczął działalność jako zespół kameralny, a z czasem wyrósł na pierwszy duży profesjonalny chór w Chorwacji z własnymi seriami abonamentowymi. Oprócz niezależnego cyklu abonamentowego „Sfumato” – obejmującego prawykonania licznych kompozycji chorwackich twórców oraz antologiczne dzieła chóralne światowego dziedzictwa – chór regularnie współpracuje z Orkiestrą Symfoniczną HRT przy dużych projektach. W 2016 roku Chór HRT uzyskał członkostwo w Tenso, najsłynniejszej organizacji zrzeszającej chóry kameralne w Europie. Od sezonu 2017/2018 funkcję głównego dyrygenta chóru pełni Tomislav Fačini.

Tomislav Fačini

– dyrygent, dyrektor chóru

☐ Jasenko Rasol

Tomislav Fačini jest głównym dyrygentem Chóru Chorwackiego Radia i Telewizji. Zespół aktywnie działa w studiu nagraniowym, jest zapraszany na wszystkie istotne festiwale, występuje

gościnnie w całej Chorwacji. Jego zaangażowanie w wykonawstwo muzyki chorwackiej wszystkich epok zaowocowało wielokrotnie nagradzaną dyskografią. Pełni też funkcję kierownika artystycznego zespołu Antiphonus oraz jest profesorem zwyczajnym Akademii Muzycznej w Zagrzebiu. Fačini jest nie tylko dyrygentem, lecz także kompozytorem i aranżerem, a ponadto transkrybuje utwory na różne instrumenty.

Monika Cerovčec – sopran

☐ Jasenko Rasol

Sopranistka Monika Cerovčec ukończyła studia na kierunku kultura muzyczna w Akademii Muzycznej w Zagrzebiu. W tym samym czasie uczęszczała do klasy śpiewu

solowego Lidiji Horvat-Dunjko. Cerovčec zadebiutowała w Chorwackim Teatrze Narodowym w Zagrzebiu rolą Drugiego Chłopca w *Czarodziejskim flecie* Mozarta. Jako solistka występowała z Chorwacką Orkiestrą Wojskową, Orkiestrą Symfoniczną HRT, Zadarską Orkiestrą Kameralną oraz Cantus Ensemble. Jest członkinią zespołu Antiphonus oraz solistką Chóru HRT.

Martina Gojčeta Silić

– mezzosopran

☐ Hrvoje Serdar

Martina Gojčeta Silić zadebiutowała na scenie w 1995 roku z Filharmonią Zagrzebską pod batutą Kazushiego Ono. Od tamtej pory regularnie występuje jako solistka

z czołowymi chorwackimi zespołami. Jest laureatką licznych nagród krajowych. Nagrała kilka płyt, z których dwie otrzymały nagrodę Porin: *Msza chorwacka* Borisa Papandopulo oraz *Chorwackie pieśni bożonarodzeniowe* w opracowaniu Tomislava Uhlika. Obecnie jest zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Wydziale Śpiewu Solowego Akademii Muzycznej w Zagrzebiu.

Roko Radovan – tenor

☐ Nemi Bulat

Tenor Roko Radovan rozpoczął edukację muzyczną na rodzinnej wyspie Korčula, a kontynuował ją w Zagrzebiu. Na początku kariery zdobył kilka pierwszych nagród na międzynarodowych konkursach, a także został laureatem ogólnochorwackiego

konkursu HDGPP w swojej kategorii. Wielokrotnie występował jako solista z Orkiestrą Symfoniczną HRT, Orkiestrą Jazzową HRT, Chórem HRT i Filharmonią Zagrzebską. Radovan zadebiutował w Chorwackim Teatrze Narodowym w Zagrzebiu w 2021 roku, gdzie od tamtego czasu śpiewa główne role tenorowe.

Marko Špehar – bas

☐ Jasenko Rasol

Uzyskał podstawowe wykształcenie muzyczne w rodzinnym mieście Požega, a naukę w szkole muzycznej drugiego stopnia kontynuował w Osijeku. Po ukończeniu szkoły uczęszczał do Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart,

gdzie studiował śpiew solowy w klasie Dunji Vejzović. Przez lata doskonalił swoje umiejętności wokalne pod kierunkiem Stojana Stojanova i intensywnie współpracował z Niną Cossetto. Ugruntował swoją pozycję jako wybitny śpiewak w niemieckojęzycznym środowisku operowym.

Sreten Mokrović – narrator

☐ Jasenko Rasol

Sreten Mokrović jest absolwentem aktorstwa Akademii Sztuk Dramatycznych w Zagrzebiu. Od początku swojej wieloletniej kariery aktywny jest przede wszystkim na deskach teatru. Występował w wielu chorwackich teatrach, w szczególności

w Zagrzebiu, w tym w Teatrze Dramatycznym im. B. Gavelli, Zagrzebskim Teatrze Młodych (ZKM), Teatrze ITD, Teatrze Satyrycznym Kerempuh, Teatrze EXIT, Teatrze Miejskim Trešnja, a także w Chorwackim Teatrze Narodowym w Varaždinie, Istrijskim Teatrze Narodowym w Puli i na Letnim Festiwalu w Dubrowniku. Za swoje interpretacje Mokrović otrzymał wiele nagród.

Lana-Lucija Horvatić

– wiolonczela

☐ Jasenko Rasol

Lana-Lucija Horvatić ukończyła studia w Akademii Muzycznej Uniwersytetu w Zagrzebiu. Jest laureatką wielu krajowych i międzynarodowych nagród zdobytych w takich konkursach, jak Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowy „Antonio

Janigro Junior”, Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Smyczkowych im. Rudolfa Matza oraz Talenty dla Europy na Słowacji. Była członkinią Orkiestry Filharmonii Zagrzebskiej, a od listopada 2024 roku pełni funkcję pierwszej wiolonczelistki w Orkiestrze Symfonicznej Chorwackiego Radia i Telewizji.

Organizatorzy

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Mecenas

Partner strategiczny

Patronat honorowy

Prezydent
miasta stołecznego
Warszawy

Partnerzy

Filharmonia
Narodowa

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

KINOTEKA

Patroni medialni

dwójka
POLSKIE RADIO

RZECZPOSPOLITA

rp.pl

wysokieobcasy.pl

PORTAL
PRESTO —BOX

Glissando

POLSKA AGENCJA PRASOWA

naszemiasto.

Festiwal jest członkiem

Bilety

Bilety ²⁴

eufonie.pl